

SIYASET, EKONOMİ ve YÖNETİM ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

RESEARCH JOURNAL OF
POLITICS, ECONOMICS AND MANAGEMENT

December 2018, Vol:6, Issue:5

Aralık 2018, Cilt:6, Sayı:5

P-ISSN: 2147-6071

E-ISSN: 2147-7035

Journal homepage: www.siyasetekonomiyonetim.org

G-7 ve G-20 Ülkelerinde İyi Yönetişim Nasıl Olmalı?: Teorik Bir Değerlendirme How Should Good Governance Be In The G7 and G20 Countries?: A Theoretical Review

Mine IŞIK

Necmettin Erbakan Üniversitesi, [mineisik@gmail.com](mailto:mineiisik@gmail.com), mine.isik@ogr.konya.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Öztürk ÇETENAK

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü,
ozlemcetenak@ohu.edu.tr

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Geliş 14 Kasım 2018
Düzeltilme Geliş 20 Kasım 2018
Kabul 25 Kasım 2018

Anahtar Kelimeler:

Yönetişim, Uluslararası Yönetişim,
İyi Yönetişim, G-7, G-20

© 2018 PESA Tüm hakları saklıdır

ÖZET

Küreselleşmenin hakim olduğu dünya genelinde yaşanan ekonomik, toplumsal, siyasal ve teknolojik gelişmeler, her alanda olduğu gibi yönetsel alanda da etkili olmuştur. Sınırların ortadan kalktığı bu durum, günümüz dünyasında yönetim alanında yeni kavramlar, anlayışlar ve kurumlar ortaya çıkmasına sebep olmuştur. İşletmeden kamu yönetimine, siyasetten uluslararası ilişkilere kadar uzanan birçok disiplini etkileyen ve son yıllar itibariyle özellikle kamu yönetimine damgasını vuran söz konusu yeni kavramlardan biri 'yönetişim'dir. Terim olarak ilk kez Kuzey Avrupa'da kullanılan yönetim kavramının kökeni 16. yüzyıla kadar dayanmaktadır. Bugünkü anlamında, ilk defa 1989 yılında yayımlanan Dünya Bankası'nın bir raporunda 'Good Governance' olarak yer alan yönetim, ortak fayda için resmi ve resmi olmayan gelenekler ve kurumlardan kaynaklanan yetkinin kullanılması olarak tanımlanmaktadır. Yönetişim özellikle politik, ekonomik ve sosyal olmak üzere birçok alanda farklı tanımlamalar ile kullanılan bir kavramdır. Yaşanan küreselleşme olgusu ile birlikte yönetim çerçevesinde öne çıkan kavram ise uluslararası yönetim olmuştur. Uluslararası yönetişimin devletlerarası iş birliği şeklinde öne çıkan en temel yansımaları olarak G-7 ve G-20 zirveleri kabul edildiği bilinmektedir. Dolayısıyla bu bildirinin amacı uluslararası yönetişim kavramı çerçevesinde bu yansımaları incelemektir. Bu bağlamda bildiride, öncelikle yönetişim kavramının tarihsel gelişimi ve tanımı üzerinde durularak, uluslararası yönetişimin yansımaları olan G-7 ve G-20 zirveleri incelenmektedir. Dünya ölçeğinde ortaya çıkan fırsatlar ve sorunlar arasında denge noktasının bulunması oldukça önemlidir. Bu durum ancak iyi bir yönetim yapısının kurulması ile mümkün olabilecektir. Peki mevcut küresel yönetişimin yapısı nasıl iyileştirilecek ve 'iyi yönetim' nasıl sağlanacaktır? Bu doğrultuda bildirinin son bölümünde, G-7 ve G-20 zirvelerinde iyi yönetişimin nasıl olması gerektiği ele alınmaktadır.

ARTICLE INFO

Article History:

Received 14 November 2018
Received in revised form 20
November 2018
Accepted 25 November 2018

Keywords:

Governance, Global Governance,
Good Governance, G-7, G-20

© 2018 PESA All rights reserved

ABSTRACT

The economic, social and technological developments in the world dominated by globalization have been effective in the administrative field as in every field. This situation in which boundaries disappeared, led to the emergence of new concepts, understandings and institutions in the field of management in today's world. One of the new concepts is 'governance' that affect many disciplines, from business to public administration, from politics to international relations and which has been the hallmark of especially public administration in recent years. The origin of the concept of governance, which was first used in Northern Europe, dates back to the sixteenth century. In today's sense, governance which was mentioned as 'Good Governance' in a report World Bank's published for the first time in 1989, is defined as the use of authority derived from formal and informal traditions and institutions for common benefit. Governance is a concept that is used with different definitions in many areas, including especially political, economic and social. With the globalization, international governance has been the concept that stands out in the context of governance. In this context, the paper dwell on the historical development and definition of the concept of governance and are examine the G-7 and G-20 summits, which are reflections of international governance. It is very important to find a equilibrium point between opportunities and problems that arise on a world scale. This situation will only be possible by establishing a good governance structure. Well, how will the structure of the current global governance be improved and how will good governance be achieved? In this direction the last section of the paper address how should be good governance at the G7 and G20 summits.

GİRİŞ

Tüm dünyada yaşanan toplumsal, siyasal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler, her alanda olduğu gibi yönetsel alanda da etkili olmuştur. Yaşanan bu durum yönetim alanında yeni anlayışların, kavramların, kurumların ortaya çıkmasına ve aynı zamanda mevcut anlayışların, kavramların, kurumların müthiş bir hızla değişimine ve dönüşümüne sebep olmuştur. 1980-1990 yılları arasında yaşanan kamu politikası değişimleri yeni bir kamu yönetimi anlayışının oluşmasını sağlamıştır. İşletme, kamu yönetimi, siyasal bilimler, uluslararası ilişkiler gibi pek çok alanı etkileyen ve özellikle son yıllarda kamu yönetimi alanında popüler olan söz konusu yeni kavramlardan biri 'yönetişim'dir. Yönetişim kavramı bugünkü anlamda ilk kez; Dünya Bankası'nın 1989 yılında yayımladığı Afrika Sürdürülebilir Büyüme Raporu'nun başkan mesajında kullanılarak literatüre resmen girmiştir. Yayımlanan bu raporda yönetişim; devlet ile toplum arasındaki ilişkilerin yeniden değerlendirilmesi gerektiğini vurgulayarak devletin rolünün azaltılması gerektiğiyle bağlantılı olarak kullanılmıştır. Kavram bu rapordan sonra birçok alanda yaygın bir şekilde kullanılmış ve sayısız çalışmaya konu olmuştur.

Yaşanan küreselleşme olgusu ile birlikte yönetişim tanımı çerçevesinde öne çıkan kavram ise uluslararası yönetişim olmuştur. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı yönetişim tanımı çerçevesinde uluslararası yönetişimin yansımalarında iyi yönetişimin nasıl olması gerektiğini incelemektir. Bilindiği üzere uluslararası yönetişimin, devletlerarası iş birliği şeklinde öne çıkan en temel yansımaları olarak G-8 ve G-20 zirveleri kabul edilmektedir. Bu bağlamda çalışmada, öncelikle yönetişim kavramının tarihsel gelişimi ve tanımı üzerinde durularak, uluslararası yönetişimin yansımaları olan G-8 ve G-20 zirveleri incelenecektir. Dünya ölçeğinde ortaya çıkan fırsatlar ve sorunlar arasında denge noktasının bulunmasının devletin yeni görevlerinin başında gelmesi gerektiği, bu görevin etkin şekilde yerine getirilebilmesinin, ancak iyi bir yönetişim yapısının kurulması ile mümkün olabileceği anlayışı ise mevcut küresel yönetişim yapısının nasıl iyileştirileceği ve 'iyi yönetişim'in nasıl sağlanacağı sorusunu akla getirmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın son bölümünde G-8 ve G-20 zirvelerinde iyi yönetişimin nasıl olması gerektiği ele alınacaktır.

1. Literatürde Yönetişim Kavramı

Yönetişim uluslararası literatürde kullanılan ve İngilizce bir kelime olan 'governance' kelimesinin karşılığı olarak kullanılmaktadır. 'Governance' kelimesi yeni bir kelime değildir fakat sosyal organizasyonlarla ilgili tartışmalarda sıkça kullanılır hale gelmesi göreceli olarak yeni bir gelişmedir (Orhan, 2015: 82). Yönetişim kelimesinin terim anlamından önceki kullanımları yönetim kelimesi ile örtüşmekte, yönetme ve yönlendirme anlamına gelmektedir.

Literatüre bakıldığında birçok yazar kavramın ilk kez Fransa'da 14. yüzyılda 'hükümet merkezi' (seat of government) anlamında kullanıldığına vurgu yaparken (Löffler, 2003) pek çok yazar ise kavramın 16.-18. yüzyılda düşünürlerin topluma saygılı hükümet isteklerinin bir ifadesi olarak kullanıldığı üzerinde durmaktadır (Gaudin, 1998). Literatürde yönetişim kavramını ilk kez yönetimle aynı anlamda kullanan isim Sidney Low'dur. Low 'The Governance of England' adlı eserinde kullandığı yönetişim kavramının aslında yeni bir kavram olmadığını ifade etmiştir (Rhodes, 1996).

Yönetişim kavramı terim anlamında literatürde ilk kez 1989 yılında yayımlanan Dünya Bankası'nın raporunda 'Good Governance' olarak kullanılmıştır. Raporda Afrika'da yaşanan kalkınma problemlerinin temel sebebinin yönetişim krizi olarak ifade edilmesi tüm dikkatleri bu kavrama yönlendirmiştir. Dünya Bankası'nın tanımına göre yönetişim, hesap verebilirlik, şeffaflık, hukukun üstünlüğü ve bağımsız yargı gibi unsurlar çerçevesinde bir ülkenin kaynaklarını etkin bir şekilde kullanabilmesi süreci olarak ifade edilmektedir (World Bank, 1989: 60). Dünya Bankası 1992 yılında yaptığı tanımlamada ise yönetişimi, 'sağlıklı kalkınma yönetimi' ile eşanlamlı olarak tanımlamıştır (World Bank, 1992: 3).

Literatürde birbirinden çok farklı yönetişim tanımlarının olması nedeniyle tek bir yönetişim tanımı yapmak oldukça zordur. Bunlardan bazılarını ele alacak olursak: Yönetişim kavramının kurucularından biri sayılan Kooiman'a göre yönetim kamu ve özel sektörün toplumsal problemleri çözmek için birlikte hareket ettiği ve toplumsal faydayı arttırmayı

amaçlayan bir yapı içerisindeki etkileşimler bütünlüğüdür. Bu bağlamda Kooiman'ın ifadesiyle yönetim 'yönetimin teorik kavramlarının bütünlüğü'dür (Kooiman, 1993).

Eryılmaz'a göre yönetim, toplumu yönetmek konusunda algının toplum ve devlet arasında karşılıklı etkileşime bağlı olarak geliştiği yeni bir yönetim tarzıdır (Eryılmaz, 2012: 60). Göymen'e göre yönetim, yönetim otoritelerinin ortaklaşa katılım anlayışı ile hareket ettikleri bir yönetim ortaklığını ifade etmektedir. Yönetimde, düzenlemede, üretimde birlikteliğe ve kamu-özel sektör ortaklığına vurgu yapmaktadır (Göymen, 2000: 6). Yönetişim Fidan'a göre, ortak amaçların maksimum düzeyde gerçekleştirilebilmesi için ortak çıkarların karşılıklı güven ve şeffaflık ilkesi çerçevesinde kişisel çıkarların önünde tutulduğu, empati, sinerji kavramları etrafında şekillenen ortak karar alma mekanizmaları olarak tanımlanmaktadır (Fidan, 2011: 7). Bu bağlamda yönetimsinin adeta bir orkestra şefine benzediğini ve orkestrayı pür dikkat dinlemesi, değerlendirmesi ve yönlendirmesi görevini etkin bir biçimde yerine getirebilmenin bir parçası olması dolayısıyla yönetişimin orkestrayı anımsattığını söyleyebiliriz.

Koçel'e göre yönetim kavramı, ülkemizde 'Corporate Governance' İngilizce kelime grubunun karşılığı olarak kullanılmaktadır ve yönetim, iletişim ve etkileşim kavramlarının bütünlüğü bir yansımasıdır (Koçel, 2010: 455). Okçu'ya göre kavram 'işteşlik' ekinin yönetim kelimesine eklenmesi ile türetilmiştir. Yönetişim kavramı, yönetme eyleminin bir kişi ya da grubun elinde bulundurduğu yetkiden çok daha fazlası olması sebebiyle söz konusu diğer aktörlerin de katılımıyla gerçekleşen çoğulcu yönetimi ifade etmektedir (Okçu, 2012: 11).

Shleifer ve Wishny'e göre yönetim dar anlamda, şirket yönetimindeki yetkili ile hissedarlar ve çıkar sahipleri arasındaki ilişkileri düzenleyen kurallar bütünüdür (Shleifer ve Wishny, 1996:737). Aktan'a göre ise yönetim geniş anlamda, iyi bir şirket yönetimi anlamında yönetim için gerekli olan formal ve informal kurallar bütünüdür (Aktan, 2004:37). Kamu yönetimi sözlüğünde yer alan yönetim kavramı ise 'bir toplumsal-politik sistemdeki ilgili bütün aktörlerin ortak çabalarıyla elde edilen sonuçların oluşturduğu yapı ya da düzen' şeklinde tanımlanmaktadır (TODAİE, 1998: 274).

Çukurçayır ve Sipahi'ye göre yönetim kavramı şeffaflık, hesap verebilirlik, hukukun üstünlüğü, katılım, eşitlik ve etkinlik unsurlarından oluşmaktadır (Çukurçayır ve Sipahi, 2003: 56). Metin'e göre ise yönetim kavramı bu unsurlardan farklı olarak rekabet, yönetim ahlakı, yerinden yönetim, açıklık, toplam kalite, dijital devrime uyum, denetim, etkin sivil toplum gibi unsurlardan oluşmaktadır (Metin, 2011: 194). Rhodes, yönetim kavramının kendi içerisinde farklı kullanım alanları olduğunu ifade ederek bunları; minimal düzeyde devlet, yeni kamu işletmeciliği, kurumsal yönetim, iyi yönetim, kendiliğinden organize olan ağlar ve sosyo-siberetik sistem şeklinde altı başlık altında sıralamıştır (Rhodes, 1996: 660). Stoker ise bütün bunların dışında etkili yönetim, yönetim düzeyleri ve bilgiden faydalanabilme arasındaki uyumdan bahsetmiştir (Stoker, 1998: 25).

Yönetişim özellikle politik, ekonomik ve sosyal olmak üzere pek çok farklı alanda farklı tanımlamalar ile kullanılan bir kavramdır. Bu bağlamda yönetim kavramının tam olarak ne olduğu ile ilgili çok net bir tablo ortaya koymak neredeyse mümkün değildir (Güzelsarı, 2003: 8). Farklı tanımların bulunduğu ortak noktaları ile yönetim; özel sektör ile kamu sektörünün sınırlarının belirsizleşmesi, karar alma süreçlerine katılan aktör sayısının artması, yönetimde şeffaflığın ve açıklığın sağlanması olarak ifade edilebilir (Soyupek, 2018: 294).

2. Yönetişim Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Tanımı

Yönetişim kavramının ortaya çıkış süreci, birbirine paralel gerçekleşen üç gelişme ile ele alınarak anlatılabilir. İlk gelişme, küreselleşmeyle birlikte ulus-devletin egemenlik sınırlarının daralmasıdır. İkincisi ise refah devleti anlayışının terk edilmesinin ve Bretton Wood Sistemi'nin yıkılışının ardından gelen neo-liberal iktisat politikalarının, gelişmekte olan ülkelerdeki kalkınma sorununa çözüm olamaması ve gelişmekte olan bölgelerdeki yönetim sorununun devam etmesidir. Son gelişme ise devletin yalnızca ekonomideki rolünün değişmesinin yeterli olmadığına anlaşılmasıdır. (Yüksel, 2000: 147).

Kjaer, yönetimle ilgili ayrıntılı bir inceleme yaptığı çalışmasında, kavramın 14. yüzyılın ortalarında 'governance' olarak bilindiğini ifade etmektedir. Kavramın kötü ve iyi

tanımlamaları ile birlikte kullanıldığını ifade eden Kjaer, kavramın aslında nötr bir anlamda, günümüzdeki hakim olmak, idare etmek anlamının karşılığı olarak kullanıldığını öne sürmektedir (Kjaer, 2004: 1-3). Literatürde ki bazı çalışmalar ise, yönetim teriminin kökenini 16. yüzyıla kadar götürülebilmektedir. Fransızca bir kelime olan ve özellikle 17. yüzyılda kullanılan 'gouvernance' teriminin oldukça dikkat çekmesiyle böyle bir çıkarım yapmaktadırlar. Bu çalışmalara göre 'gouvernance' terimi, o dönemde, devleti sivil toplum örgütleri ile uzlaştırmayı amaçlayan bir anlayışı ifade etmek için kullanılmaya başlanmıştır. Daha sonra bu terimin İngilizce'ye 'governance' olarak çevrilerek yaygın olarak kullanılmaya başlandığı ileri sürülmüştür (Gaudin, 1998: 47).

Terimin olgunlaşma sürecinin İngiltere'de gerçekleştiği bilinmektedir. Yönetişim ülkede ilk olarak, İngiliz modelinde klasik Westminster modeline karşı bir tepki olarak doğmuştur. Bu modelde, parlamentonun üstün oluşu, baskın kabine hükümeti sistemi ve seçim yoluyla sağlanan sorumluluk sistemi söz konusudur. Söz konusu baskın sistem bakanlık sorumluluğunda üniter devletin yönetilmesidir (Stoker, 1998: 21-22). Yönetişim ise söz konusu bu yapılanmaya tepki olarak ortaya çıkmakta ve meydana gelen problemlerin bu yapının olumsuzlukları ile ilişkilendirmektedir.

Yönetişim kavramının günümüzdeki anlamıyla ortaya çıkış sürecinin ise 1970'lerden itibaren belirginleşen yönetebilirlik krizine bir yanıt olarak geliştiği söylenebilir (Kazancıgil, 1998: 69). Sınırların ortadan kalktığı, küreselleşmenin yaşandığı günümüz dünyasında ise kavramın, 1980'li yıllarda Latin Amerika'da ortaya çıkan demokratikleşme çabasıyla ve bu çabanın 1990'lardan itibaren Afrika'da ortaya çıkmasıyla, dünya geneline yayıldığı görülmektedir. Bu dönemde neoliberal düşünürler, daha inşacı ve politik bir yaklaşımı önemseyerek yönetim modeli ve kavramı üzerinde odaklanmaya başlamışlardır (Yüksel, 2000: 153). Böyle bir ortamda, bütün dünyada; politikanın gittikçe karmaşık bir hal alması ve çeşitli bilgi ve perspektife ihtiyaç duyulması, toplumun bilgi toplumu olmasından dolayı artış gösteren ihtiyaçları karşılamak ve bilgi yönetiminde daha iyi bir skala sağlamak, bireyleri politika oluşturma sürecine dahil ederek dikkate alındıklarını hissettirmek ve daha fazla hesap verebilirlik ve şeffaflık yönündeki istekleri karşılamak ve farklı çıkarlar üzerinde arabuluculuk yaparak ortak bir uzlaşmaya varmak gibi ihtiyaçlardan dolayı yönetim hızlı bir şekilde yayılmıştır (Maliye Bak., 2003: 34).

Özellikle 1980'li yıllardan sonra hızlanan küreselleşme ve bölgesel entegrasyon süreçleri, ulusal ve uluslararası politik yapıları olumsuz etkilemiş ve mutlak bir anlamda hakim olan ulusal egemenlik ilkesini örselemiştir. Meşruiyet esasına dayanan bir siyasal gücün varlığı, bütünleşmiş ve ortak bir amaca yönelmiş toplumun varlığı, bu toplumu vergilendirebilme yetkisinin bulunması, sorumlulukların paylaştırılabilmesi yetkisinin var olması şeklindeki koşullara bağlı olarak ortaya çıkan 'devlet yönetimi' kavramının artık koşullarıyla birlikte aşınması, devletin yeniden yapılanması ile ilgili meşruiyet, şeffaflık, katılım, devlet hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi ve kontrol edilebilir devlet tartışmalarını doğurmuştur. Yaşanan bu gelişmelerin yanı sıra dünya ekonomisinde çokuluslu şirketlerin hakimiyeti artmış, üretim yöntemleri değişiklik göstermiş, uluslararası ticaret hacmi genişlemiş ve iletişim yöntemleri ilerleme kaydetmeye başlamıştır. Dolayısıyla bu şekilde gelişen bir süreçte siyasal gücün sınırlarına ve hükümet dışı örgütlerin rolüne yönelik olarak mevcut durumdan farklı bir bakış açısını benimseyen 'yönetişim' kavramı ortaya çıkmıştır (Batal, 2010: 5).

Yönetişim kavramı bugünkü anlamında ilk kez; Dünya Bankası'nın 1989 yılında yayımladığı Afrika Sürdürülebilir Büyüme Raporu'nun başkan mesajında kullanılarak literatüre resmen girmiş ve kullanılmaya başlanmıştır. Dünya Bankası'nın yönetim kavramını kullandığı Afrika ülkeleri ile ilgili olarak hazırladığı raporda; Afrika ülkelerinin öncelikli olarak 'good governmente' değil 'good governance' ihtiyaç duydukları ifade edilmiştir. Kavram, net olarak tanımlanmamış olmakla birlikte raporda: 'Özel sektör girişimleri ve piyasa mekanizmaları önemlidir, ancak bunların iyi yönetimle yürütülmesi gerekir' (Dünya Bankası Raporu) ifadesiyle yer almıştır. Raporda devlet ile toplum arasındaki ilişkinin yeniden gözden geçirilmesi gerektiğine değinilmiş ve devletin rolünün azaltılması gerektiği vurgulanmıştır (World Bank, 1989).

Dünya Bankası tarafından 1992 yılında yayınlanan raporda ise devletin yetki gücü ve kamu politikalarının oluşturulması aşamasındaki rollerine değinilerek kamu yönetimi anlayışı ele alınmış ve yeni kamu yönetimi anlayışının gerekliliği vurgulanmıştır. Bu raporda geçen yönetim tanımı ise 'Bir ülkenin ekonomik ve sosyal kaynaklarını, kalkınma amaçlı bir bakış açısıyla yönetmede iktidarın kullanılma biçimi' şeklindedir (World Bank, 1992: 3). Bu tanımlama ile vurgulanan nokta, siyasal iktidarın kullanılma biçimi ile kalkınma arasında kurulan ilişkidir.

Dünya Bankası 1994 yılında yayınladığı 'Yönetişim' isimli raporunda ise, devletin piyasa güvencesini sağlayan ve sivil toplumun geliştirilmesi konusuna vurgu yaparak kamu hizmeti tüketicilerinin de karar alma sürecine dahil olmaları gerektiğini vurgulamış ve böylece çoklu katılımın yönetişimin önemli ilkelerinden biri olduğunu belirtmiştir (World Bank, 1994).

1997 yılındaki yayınlanan raporda ise devletin küreselleşen ekonominin ihtiyaçlarına cevap verebilecek ve teknolojik değişikliklere uyum sağlayabilecek şekilde kapasite artırımına gitmesi gerektiği vurgulanmıştır. Kapasite artırımı için başlangıçta kapasitenin belirlenmesi ve yetersizliklerin ortaya konulması sonra da kapasitenin artırılması gerektiği belirtilmiştir (World Bank, 1997).

Yönetişim kavramının gelişimi Dünya Bankası tarafından yayınlanan söz konusu raporlar çerçevesinde değerlendirildiğinde yönetişimin üç farklı dönem geçirdiği görülmektedir. İlk dönemdeki raporlarda devletin rolünün minimum düzeyde olduğu düşüncesi hakimken, ikinci dönemi oluşturan 1994 yılında yayınlanan raporda yönetim içerisinde sivil toplum örgütlerinin oldukça önemli bir paya sahip olduğu vurgulanmıştır. Üçüncü dönem olarak ifade edilen 1997 yılında yayınlanan raporda ise yönetim içerisinde devletin rolü vurgulanarak devletin güçlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Dünya Bankası'nın yönetim kavramını tanımlarken raporlarında kullandığı devletin rolüne ilişkin olarak yaptığı değişikliğin temel sebebi, gelişmekte olan ülkelerdeki mevcut düzen içerisinde var olan eksikliğin ancak güçlü bir devlet yapısıyla giderilebileceği düşüncesidir (Bayramoğlu, 2002: 88-89). Dünya Bankası; birincisi siyasi ve hukuki reformlardan, ikincisi karar alma sürecinde devlet dışı aktörlerinde söz sahibi olmasından oluşan iki temel bileşenli bir yönetim stratejisi tanımlamaktadır (Soyupek, 2018: 296).

Yönetişim kavramı üzerine pek çok araştırmada bulunan Dünya Bankası uzmanlarından Kaufmann, Kraay ve Zoido-Lobaton'ın (World Bank, 1999) ifade ettikleri tanımlama ise şu şekildedir: 'Yönetişimi, belirli bir ülkede güç ve yetkinin ne şekilde kullanıldığı ve uygulandığını belirleyen gelenekler ve kurumlar olarak tanımlıyoruz.'

Tüm bu gelişmelerin paralelinde yönetim kavramı, 90'lı yıllardan itibaren Dünya Bankası raporlarının yanı sıra Birleşmiş Milletler, OECD ve IMF gibi uluslararası organizasyonların raporlarında da sıkça kullanılarak kavramsal bir boyut kazanmıştır (Sobacı, 2007: 220).

2.1. Yönetişimin Yapısı ve Özellikleri

Yönetişim kavramı, klasik yönetim yapılarında yer alan tek taraflı katılım yerine çok taraflı ve etkileşimli katılımı içeren bir yapıyı ifade etmektedir. Bu yapı ortak yönetme, ortak düzenleme ve kamu-özel sektör ortaklığı anlayışının hakim olduğu bir yönetim sürecine dayanmaktadır. Yönetişimin uygulanabilmesindeki temel kriter, bireylerin kendilerini ilgilendiren konulara yönelik herhangi bir karar alma sürecine katılmasına ve söz sahibi olmasına imkan verecek yapının sağlanabilmesidir. Bir başka ifadeyle yerinden yönetimin sağlanabilmesidir. (Palabıyık, 2003: 227). Bu bağlamda, hedeflenen ortak bir noktaya yönelebilmek için tek aktörlü, merkezi, hiyerarşik bir yapıya dayalı olarak üretim yapan ve hedefe ulaşmak için kaynakları kendiliğinden kullanan yönetimden ziyade, katılımcı bir felsefeyle yapılanmış, çok aktörlü, adem-i merkezîyetçi, önceliğin kendisinde olmasındansa toplumdaki diğer aktörleri de sürece dahil eden, etkili kılan ve kaynakların yönlendirilmesini kolaylaştıran bir 'yönetişim' modeli ifade edilmektedir (Şaylan, 2000: 20).

Tüm bunların ışığında yönetim; şeffaflık, katılımcılık, hesap sorma, yönetim katmanları arasındaki uyum, eşitlik, etkinlik ve hukukun üstünlüğü gibi temel özellikleri bünyesinde bulundurmaktadır (Sobacı, 2007: 223).

Yönetişim modelinde, yaşanan sorunlara aranan çözümlerde yönetilenler, sorunlardan en çok etkilenen taraflar olarak varsayıldıklarından karar alma sürecinin merkezinde birer paydaş olarak yer alırlar. Ancak bu modelde kararlar, her paydaşın eşit düzeyde bilgilendirildiği bir ortamda alınmalıdır. Çünkü karar alma sürecinde gerekli olan bilgi paydaşlara eşit, açık ve anlaşılır bir dille verilmezse, paydaşların kararlara katılımı da eşit düzeyde olmayacaktır. Dolayısıyla, yönetim modelinin ilk özelliği adil bir karar alma sürecini ifade eden şeffaflıktır (Çukurçayır ve Sipahi, 2003: 52).

Kararların alınma sürecine dahil olmayı ifade eden katılımçılık yönetişimin diğer bir özelliğidir. Burada katılımçı olmaktan kasıt, sadece kararların alınma aşamasında etkili olmak değil, kararların içeriğinde ve sonrasında uygulanma aşamasında da ortak veya taraf olmaktır (Çukurçayır ve Sipahi, 2003: 53). Çünkü alınan kararların katılımçı bir anlayış ile ve karardan etkilenecekleri kapsayacak bir şekilde alınması kararların uygulanma olasılığını da artırır (Toksöz, 2008: 19).

Katılımçı olmanın getirdiği doğal sonuç, kararların alınma sürecinde etkili olmak kadar uygulanmasında da etkili olmaktır. Bu durum katılımçılara, karar alma sürecinde ve uygulama aşamasında birbirlerine hesap sorabilme yetisini kazandırır. Bu çerçevede yönetişimin bir diğer özelliğini temsil eden hesap sorma, alınan kararların uygulanmasını ve sonuçlarının değerlendirilmesini, yapılan değerlendirmeye göre kararların yeniden ele alınmasını ve revize edilmesini içerir (Metin, 2011: 193).

Yönetişel içerikli kararlar ya da siyasi kararlar birçok siyasi aktörü veya yönetişel organı içeren ve ilgilendiren bir yapıdadır. Dolayısıyla yönetişimin, yönetim katmanları arasındaki uyum özelliği, merkezi ve yerel yönetim kurum ve aktörlerinin uyumunu ve bir arada etkin bir şekilde çalışmalarını ifade etmektedir (Sobacı, 2007: 224).

Kamu sektörünün karar alma sürecinde toplumun herhangi bir bölümü için ayırıcı uygulamalar yapmaması yönetişimin eşitlik özelliğinin bir gereğidir. Alınan kararların açık ve net şekilde ortaya konulması ve tabi olunan kuralların herkese eşit şekilde uygulanması bireylerde güven duygusunun oluşmasını sağlar (Toksöz, 2008: 18).

Yönetişimin katılımçılık özelliği gereği, kararlardan etkilenecek kesimin karar alma sürecine dahil edilmesiyle yönetim katmanları ile bireyler arasındaki yakınlık artacak ve katılımçılık anlam ve etkinlik kazanacaktır. Böylece, yasalara uymak sorun olmaktan ziyade gerektiği gibi sağlanacak ve hukukun üstünlüğüne dayalı bir yönetim anlayışı özelliklerini bünyesinde bulunduran yönetim modeli ortaya çıkmış olacaktır (Sobacı, 2007: 225).

2.2. Yönetim ve Yönetişim Arasındaki Farklılık

Yönetim (government); kaynakları planlayarak, örgütleyerek, yönelterek, koordine ve kontrol ederek başkaları aracılığıyla etkin ve verimli bir şekilde konulan hedeflere ulaşmaya çalışma eylemi olarak tanımlanmaktadır. Yönetim kavramının tanımdan da anlaşılacağı üzere, yönetimde iki taraf bulunmaktadır: 'yöneten' ve 'yönetilen'. Yönetişim (governance) ise; bir tarafın diğerlerini yönetmesinden ziyade, 'birlikte yönetmek' anlayışının ön planda olduğu ve tarafların karşılıklı etkileşim içerisinde olduğu ilişkiler bütünü temsil etmektedir. Katılımçı, paylaşımcı, tutarlı, şeffaf, hesap verebilir ve eşitlikçi özellikler bulunduran bu model ile karşılıklı etkileşime dayalı yönetim faaliyetleri vurgulanmaktadır (Özülke, 2015: 2).

Yönetim anlayışı merkezîyetçiliğe dayanır ve daima hiyerarşi ön plandadır. Yöneten ile yönetilen arasında gözle görülmesi bile her zaman hissedilebilen bir duvar vardır. Yönetenler yönetilenlerin fikirlerini sormaksızın onlar adına düşünerek karar veren merci olarak, politikaları ve kararları şekillendirir; yönetilenlerden alınan kararlara uyulmasını bekler. Karar verme sürecinde söz sahibi olan, mutlak yeki ile donatılmış olan taraf yönetimdir (Özülke, 2015: 2).

Yönetim modelinden hiyerarşik bir ilişki vurgulanırken, yönetişim modelinde bundan farklı olarak heterarşik bir ilişki vurgulanmaktadır. Bu bağlamda heterarşi; aktörler arasındaki karşılıklı ilişkinin ve bağımlılığın eşgüdümünü ve kendi kendini organize eden bireyler arası ağları ve sistemler arası döngüyü içermektedir. Heterarşik yapıda söz konusu olan, karşılıklı

bağımlılık içerisinde ki fonksiyonel bakımdan otonom olan organların ve aktörlerin kendi kendini örgütlemeye çalışmalarıdır (Jessop, 1998: 31).

Yönetimden bu farklılıklarının yanı sıra yönetim, belirlenmiş son haliyle kurallara yönelik eylemler için yeni kriterler oluşturmakta ve dolayısıyla da ulaşılan sonuçlar yönetim kavramından farklı olmamaktadır. Sadece süreç aşamalarında farklılık bulunmaktadır (Stoker, 1998:17).

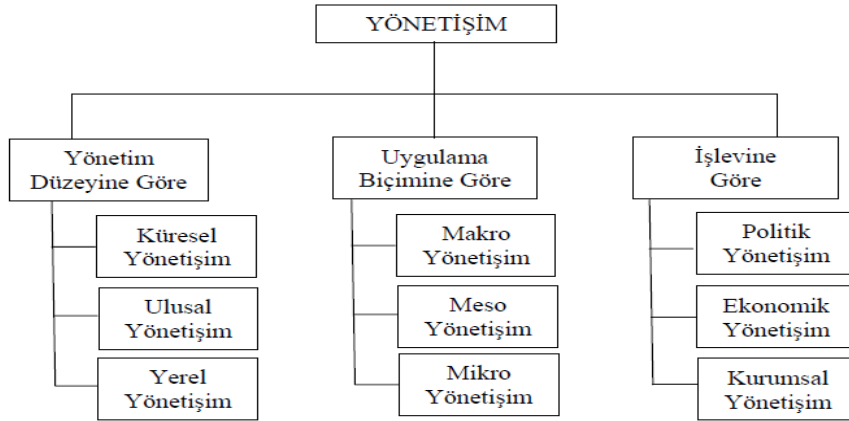
Yaşanan süreç içerisinde yönetim ve yönetişim kavramlarının gelişimini değerlendirecek olursak; günümüzde ki yönetişim modelinin, yıllar önceki yönetim modelini ciddi anlamda değişikliğe uğrattığını söyleyebiliriz. Yönetişim, merkezîyetçilik yerine çoğulcu ve demokratik bir yönetimi, tek bir kişinin söz sahibi olması yerine çoğulculuğu ve katılımı, kapalılık yerine açıklığı ve eşitliği, hiyerarşi yerine hetararşiyi, hesap verebilirlik sorumluluğuyla ve hukukun üstünlüğü düşüncesiyle getirerek adeta yeni bir yönetsel model oluşturmuştur.

2.3. Yönetişimin Sınıflandırılması

Yönetişim politik, ekonomik ve sosyal olmak üzere pek çok farklı alanda farklı tanımlamalar ile kullanılan bir kavramdır (Güzelsarı, 2003: 8). Dolayısıyla yönetişim kavramını tam olarak ifade eden tek bir tanım ortaya koymak çok zordur.

Bu çerçevede yönetişim kavramının sınırlarını belirlemek amacıyla bir sınıflandırma yapılması gerekmektedir. Yönetişim kavramı, literatürde yapılan doğrudan veya dolaylı ayrımlar dikkate alınarak Şekil 1'deki gibi; yönetim düzeyine, uygulama biçimine ve işlevine göre olmak üzere üç başlık altında sınıflandırılmıştır. Yönetim düzeyine göre yönetişim: küresel yönetişim, ulusal yönetişim, yerel yönetişim (Karaman, 2000:42); uygulama biçimine göre yönetişim: makro yönetişim, meso yönetişim, mikro yönetişim; işlevine göre yönetişim ise: politik yönetişim, ekonomik yönetişim, kurumsal yönetişim (HABİTAT II, 2000:1) alt başlıkları şeklinde sınıflandırılmıştır.

Tablo 1: Yönetişim Kavramının Sınıflandırılması

Çalışma kapsamında ele alınacak olan sınıflandırma ise yönetim düzeyine göre sınıflandırmanın ilk alt başlığı olan küresel yönetişim (uluslararası yönetişim) kavramıdır.

2.3.1. Küresel Yönetişim

Küresel yönetişim, ulus-üstü ve uluslararası ilişkilere yön veren bir kavramdır. Yönetişimin yapısı, ulusal veya uluslararası boyutta kamu kurumlarını ve hükümet dışı aktörleri içermektedir. Devlet, küresel yönetişim yapısında etkili bir rol oynamaktadır. Bunun yanı sıra uluslararası aktörler, çok uluslu şirketler, sivil toplum örgütleri; uluslararası politikaların, kuralların ve düzenlemelerin oluşturulması, uygulanması ve izlenmesinde etkili bir katılıma sahiptir (Krahmann, 2003: 329).

Yönetişim modeli, belirlenen hedeflere ulaşabilmek için ulusal aktörlerin yanı sıra uluslararası aktörlerin de uzlaştığı bir ortamı ifade etmektedir. 1970'li ve 1980'li yıllarda, böyle bir

ortamda; serbest piyasa ekonomisi gereği gerçekleştirilen reformlardan elde edilen sonuçlar; siyasal meşruiyet ve sosyal düzen şartları gibi faktörlerin sisteme yeterince dahil edilmemesi durumunda, ekonomik projelerin tek başlarına yeterli ve başarılı olamayacağını göstermiştir (Yüksel, 2000: 155). Dolayısıyla böyle bir dönemde yönetim modeli bir zorunluluk dahilinde küreselleşmeye başlamıştır.

Yaşanan küreselleşme sürecinde sorunlar küresel boyut kazanarak daha çözülmesi zor bir hale gelmektedir. Küresel ısınma, salgın hastalıklar, göç vb. gibi herkesi ilgilendiren sorunlara çözüm bulabilmek için uluslararası işbirliğine ve ortak katılıma ihtiyaç vardır. Bu durumda küresel yönetim, küresel siyasi ve politik ilişkilerde devletlerin yansısı, devlet dışı aktörler olan; uluslararası ve bölgesel örgütler, çok uluslu şirketler ve finans piyasalarının da önemini vurgulamaktadır (Demirci, 2013: 144). Küresel yönetim, çok sayıda devleti ilgilendiren ve hükümetlerin tek başına üstesinden gelemeyeceği sorunların çözümünde ortak bir paydada buluşulabilmesini amaçlayan ulus-üstü aktörlerin siyasi ve politik etkileşimini ifade etmektedir.

1990'lı yıllardan itibaren küresel sorunlara küresel çözümler aranması yoğunluk kazanmıştır. Hiyerarşik yapıların yerini çok aktörlü etkin yapılar almıştır. Bu kapsamda özellikle ulusal sivil toplum örgütleri, küresel sorunlar karşısında ortak çözümler aramaya yönelmişlerdir. Birleşmiş Milletler'in Küresel Yönetişim Üzerine Komisyon (1995) raporunda vurgulanan üç önemli küresel konu vardır. Bunlar; az gelişmişlik ve yoksulluk gibi yönleri öne çıkmak koşuluyla ekonomik kalkınma, ekoloji ve doğal kaynaklar merkezli konular ve savaş, suçlar, insan hakları ile ilgili kurallar ve normlar gibi konulardır. Burada en önemli şey bu konuların tamamı için uluslararası düzeyde katılımcı bir iş birliğinin sağlanmasıdır (Karaman, 2000:43).

Küresel yönetim kapsamında yapılan en önemli toplantı 1998 yılının Mayıs ayında İngiltere'nin Birmingham kentinde gerçekleştirilmiştir. 1997 yılında imzalanan Kyoto Anlaşmasında yer alan önemli noktaları konu edinen toplantı kapsamında, gelişmiş ülkeler boyutları ciddi görülen küresel sorunları çözmek için bir araya gelmişlerdir. Toplantıda sürdürülebilir kalkınma, küresel işsizlik ve gelişmekte olan ülkelerin dünya ekonomisiyle bütünleşebilmeleri ve özellikle Hindistan tarafından yapılan nükleer içerikli çalışmalar değerlendirme konusu olmuştur. Bu sorunların küresel boyutta olması, çözümünde de uluslararası çabanın gerekliliğini net bir şekilde ortaya koymuştur. Tüm bunların ışığında bir dünya hükümeti eksikliği, küresel yönetişimin başarılı olabilmesi için devletlerarası katılımcı işbirliğini gerekli kılmaktadır (Özer, 2008: 75).

Küresel yönetim konusunda önemli çalışmalarda bulunan Dünya Bankası 1997 yılında yayınladığı kalkınma raporunda, yönetişimi devletlerin değişen rolleri arasında bir geçiş basamağı olarak nitelendirmiştir (Maliye Bak., 2003: 4).

1990 yılında yapılan Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)'nün toplantısında çok ciddi bir boyutta 'küresel ekonomik yönetim' den bahsedilmiştir. Küresel ekonomik yönetim, DTÖ katılımcıları tarafından 'tek bir küresel ekonominin anayasasını yazma' girişimi olarak tanımlanmıştır. DTÖ'nün 'yeni anayasacılık' olarak kullandığı ifade, kar amacı güden uluslararası sermayenin yasal güvencesidir. IMF tarafından 1999'da Washington'da yapılan bir toplantıda, bu 'yeni anayasacılık' ın, ekonomik ve siyasi amaçları şu şekilde dile getirilmiştir: '*Bir dünya ki, pazarda yer alanlar ve hükümetler şeffaflık ve yönetişimin yüksek standartlarına göre çalışacaktır... Bir dünya ki, yerli veya yabancı olsun öncelikle özel sektöre dayanacaktır... Bütün bunlar, içinde pazarın verimli bir biçimde işleyebildiği, riskin gerçekçi bir biçimde değerlendirildiği ve başarının ödülleri ile başarısızlığın maliyetlerinin adaletli bir biçimde dağıldığı bir dünya olacağı anlamına gelir.*' (Zabcı, 2002: 156).

Uluslararası kuruluşların küresel yönetişimin gelişimine yönelik olan tüm bu katkılarına rağmen, üçüncü dünya ülkelerinin kalkınma amacıyla yapılan programları başarısız kalmaktadır. Programların başarısız kalmasının ve istenmeyen sonuçlara yol açmasının temel sebebi olarak, sosyal refah harcamaları ve iyi yönetilememeleri gösterilmektedir. Bu soruna çözüm olarak ise, özelleştirme, özel sektör-kamu sektörü ortaklığı ve refah devleti harcamalarının azaltılması gibi politikalar önerilmektedir (Özer, 2008: 77). Bu tarz politikalar yönetim gereği toplumdaki mevcut güç dengesini hükümetlerden ve kamu sektöründen özel

kişi ve gruplara doğru paylaşım için tasarlanmaktadır. Bu düzen içerisinde küresel yönetim, ulus devletlerden oluşan bir dünya sistemindeki hükümet biçimine alternatif olarak önerilen yeni yönetim stratejisini temsil etmektedir. Küresel yönetim anlayışının amacı, küresel ve uluslararası aktörleri öne çıkararak yeni bir siyasal yönetim yapısının öğelerini ortaya koymaktır.

Tüm bunların ışığında bir sonraki bölümde küresel yönetimin gereği, devletlerarası iş birliğinin en temel yansımaları olan G-7 ve G-20 zirveleri incelenecektir.

3. G-7 ve G-20 Zirveleri

Gelişmekte olan pek çok ülke küreselleşme olgusu sonrasında ciddi problemlerle karşı karşıya kalmıştır. Küreselleşme sonrasında yaşanan küresel problemler, gelişmekte olan ülkelerin aktif katılımıyla gerçekleştirilecek yeni bir yapılanmanın gerekliliğini ortaya koymuştur. Birtakım iktisatçı yaşanan bu problemlerin küreselleşmenin hassas ve öngörülemez doğası nedeniyle oluştuğunu öne sürmüşlerdir. Ancak gelişmiş ülkeler genellikle bu gibi problemlere ve yöneltilen eleştirilere duyarsız kalmıştır. Küreselleşme olgusundan kazançlı çıkan gelişmiş ülkeler, küresel yönetimin yeniden şekillendirilmesine katkıda bulunmaktan alıkoymuştur (Gür, 2015: 9).

Küreselleşme ile tüm dünyayı etkileyen problemlere karşı etkili çözümler ise bütün ülkelerin katılımcı işbirliği ile üretilmelidir. Bu bağlamda ihtisaslaşan kurumların yanı sıra, ülkeler G-6, G-7, G-8 gruplarını oluşturmuştur. Son olarak da G-20 ile daha geniş ülke grubuyla katılımcı işbirliği sağlanmıştır.

3.1. G-7 Zirveleri

Dünyanın gelişmiş sekiz ülkesini temsil eden G-8 grubunun temeli 1970'li yılların başlarına dayanmaktadır. 1970'li yılların başında meydana gelen petrol krizinden etkilenen gelişmiş ülkelerden; Almanya, İtalya, Japonya, Birleşik Krallık ve Amerika hükümet başkanları, soruna çözüm bulmak için 1975'de Fransa Başkanı Valery Giscard d'Estaing tarafından Rambouiller'de toplantıya çağırılmıştır. Kanada 1976 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin daveti ile gruba katılırken, Rusya 1998'de G-8 grubuna dahil olmuştur (Talu, 2005: 1).

G-8'i temsil eden sekiz ülke dünya nüfusunun yaklaşık % 14'ünü oluştururken, dünya ekonomisinin yaklaşık % 65'ini temsil etmektedir. Grup başkanlığı üye ülkeler tarafından birer yıllığına sıra ile icra edilmekte ve her bir dönem ocak ayının birinci günü başlamaktadır. Başkanlığı elinde bulunduran ülke toplantılarda ev sahipliği yapmakta; toplantı konuları sağlık, kanun uygulama, iş, ekonomik ve sosyal gelişme, enerji, çevre, dış ilişkiler, adalet ve içişleri, terörizm ve ticareti kapsamaktadır. G-8 ülkelerinin devlet ve hükümet başkanları, yapılan zirve toplantılarında bu temel güncel problemleri ele almak, bu problemlere çözüm aramak ve belirli ortak amaçlara ulaşabilmek için devletlerin bireysel olarak ama katılımcı işbirliği anlayışıyla hareket etmeleri konusunda gayri-resmi anlaşmalara varmayı amaçlamaktadırlar (Talu, 2005: 1). G-8 ülkeleri 2014 yılında, Rusya'nın Kırım Özerk Cumhuriyeti'ne askeri müdahalesini kınadı ve Soçi'de yapılacak G-8 Zirvesine yönelik tüm çalışmalarını durdurdu. Böylece Rusya'nı G-8 üyeliği askıya alınmış ve G-8 ülkeleri G-7 ülkeleri olmuştur.

1998 yılından itibaren düzenlenen G-7 Zirvelerinde ele alınan problemler ve önerilen çözümlere ilişkin olarak varılan sonuçlar için genel bir çerçeve aşağıdaki tablo aracılığıyla çizilmeye çalışılacaktır.

Tablo 2: G-7 Zirveleri

Zirve	Konusu	Alınan Temel Birtakım Kararlar
-1998 Birmingham Zirvesi (İngiltere)	Asya'da yaşanan mali kriz, Az gelişmiş ülkelerin ve özellikle Afrika ülkelerinin desteklenmesi, İklim değişikliği, İstihdamın artırılması, Uyusturucu ve uluslararası suçlarla mücadele ile yayılmanın önlenmesi	G-8 üyeleri, Afrika ülkeleri başta olmak üzere, en az gelişmiş ülkelere, ekonomik ve sosyal kalkınma alanında gerekli desteği vermeyi, dünyada aşırı fakirlik içinde yaşayan nüfusun düşürülmesi için bu ülkelerle işbirliği yapmayı taahhüt etmişlerdir. İklim değişikliği, zirve bildirisinde gelecekteki refah için en büyük çevresel tehdit olarak tanımlanmış, Kyoto Protokolü'nün sera gazlarının atmosfere salınımının azaltılması çabaları açısından tarihi bir dönüm noktası olduğu vurgulanmıştır.
-1999 Köln Zirvesi (Almanya)	Küreselleşme sürecinin sağladığı nimetlerin artırılması ve tüm dünyada geniş bir şekilde paylaşılması	IMF'in, geliştirdiği ekonomik programlara daha fazla dikkat göstermesi ve özellikle temel sağlık ve eğitim harcamalarına ilişkin bütçeleri mali konsolidasyon dönemlerinde dahi, mümkün olduğunca geniş tutması istenmiştir. G-8 ülkeleri, BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi temelinde ulusal önlemler geliştirmeyi ve uygulamayı taahhüt etmişlerdir.
-2000 Okinawa Zirvesi (Japonya)	Dünya Ekonomisi, Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Kalkınma, Borçluluk, Sağlık, Eğitim, Ticaret, Kültürel Çeşitlilik, Suç ve Uyusturucu, Yaşlanma, Biyoteknoloji ve Gıda Güvenliği, İnsan Kalıtımı, Nükleer Güvenlik, Çatışmaların Önlenmesi, Silahsızlanma	Zirvenin, G-8 üyesi ülkelerin bakış açısı konusunda genel bir çerçeve ortaya koyma amacını taşıdığı ve bu nedenle Zirve sonunda yayınlanan Bildirinin daha önceki iki Zirve Bildirisine kıyasla daha kapsamlı bir şekilde kaleme alındığı, ancak temel konularda önemli bir değişikliğe yer verilmediği gözlenmiştir.
-2001 Cenova Zirvesi (İtalya)	Fakirliğin Azaltılmasına Yönelik Stratejik Yaklaşım, Borçların Silinmesi ve Ötesi, Dijital Fırsatlar, Çevre, Gıda Güvenliği, İstihdam ile Sınır Aşan Suçlarla ve Uyusturucuyla Mücadele	Daha önceki Bildirilerden farklı olarak Zirve Bildirisi'nde, G-8 karşıtı protestolara yer verilmiş, barışçı protestocuların seslerini duyurma hakkının korunması gerektiği, ancak şiddet kullanan bir azınlığın, dünyayı etkileyen kritik konularda yürütülen tartışmaları engellemesinin kabul edilemeyeceği dile getirilmiştir.
-2002 Kananaskis Zirvesi (Kanada)	Terörizmle mücadelede karşılaşılan güçlükler, küresel ekonomik büyüme ve sürdürülebilir kalkınma ile Afrika'nın kalkınması için yeni bir ortaklık (NEPAD)	NEPAD'ı desteklemek üzere G-8 Afrika Eylem Planı'nın kabul edildiği bildirilmiştir.
-2003 Evian Zirvesi (Fransa)	Dünya çapında Büyümenin Güçlendirilmesi, Sürdürülebilir Kalkınma, Güvenliğin Geliştirilmesi ve Bölgesel Konular	G-8 liderlerinin temiz su ve halk sağlığı tedbirleri olanaklarından yararlanamayan kişi sayısını 2015 yılına kadar yarıya indirmeyi amaçlayan bir eylem planı kabul ettikleri ilan edilmiştir. Kananaskis Zirvesi'nde kararlaştırıldığı üzere, sivil nükleer enerjinin güvenli bir şekilde kullanımı için G-8 Nükleer Güvenlik Grubu'nun oluşturulduğu bildirilmiştir.
-2004 Sea Island Zirvesi (ABD)	Zirvede ele alınan temel konu ABD tarafından gündeme getirilen Genişletilmiş Ortadoğu ve Kuzey Afrika girişimi olmuştur. Zirveye G-8 liderlerinin yanı sıra, Afganistan, Cezayir, Bahreyn, Irak, Ürdün, Yemen ve Türkiye'nin devlet ve hükümet başkanları da katılmıştır.	Yoksulluğun azaltılması ve girişimciliğin desteklenmesi için bir G-8 Eylem Planı oluşturulması ve 'Aşırı Borçlu Yoksul Ülkeler' girişiminin tam olarak uygulanması ve finanse edilmesine yönelik bağlılıklarını teyit ettikleri bildirilmiştir.

Zirve	Konusu	Alınan Temel Birtakım Kararlar
-2005 Gleneagles Zirvesi (Birleşik Krallık)	Afrika ve İklim Değişikliği. Zirveye G-8 üyesi ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarının yanı sıra, Brezilya, Çin, Hindistan, Meksika ve Güney Afrika Cumhuriyeti liderleri, AB Komisyonu Başkanı, BM Genel Sekreteri, Dünya Bankası, Uluslararası Enerji Ajansı (IEA), IMF ve DTÖ başkanları katılmışlardır.	Zirvede kabul edilen Gleneagles Eylem Planı'nın, G-8 ülkelerinin taahhüd gösterdiği, bu çerçevede, temiz enerji teknolojileri için pazar geliştirilmesi, gelişmekte olan ülkelerin bu teknolojilere erişiminin sağlanması ve görece zayıf ülkelere iklim değişikliğinin sonuçlarına katlanabilmeleri için yardım edilmesi için önlem alınacağı bildirilmiştir.
-2006 St. Petersburg Zirvesi (Rusya)	Enerji güvenliği, eğitim ve bulaşıcı hastalıklarla mücadele	2005 yılında İskoçya Gleneagles'te düzenlenen G-8 Zirvesi'nde, kalkınma yardımlarını 2010'a kadar yılda 50 milyar dolar oranında yükseltme kararının tekrar altı çizilmiştir, bu yardımların 25 milyar dolarının Afrika'ya gönderilmesi kararlaştırılmıştır.
2007 Almanya	2008 Japonya	2009 İtalya
2010 Kanada	2011 İtalya	2012 ABD
2013 İngiltere	2014 Belçika	2015 Almanya
2016 Japonya	2017 İtalya Dış politika ve güvenlik meseleleri, iklim değişikliği	2018 Kanada

Kaynak: www.gov.uk/g8, g7.gc.ca/g7-summit sitelerinden derlenerek oluşturulmuştur.

G-7 Zirvelerinin tümünde uluslararası alanda yaşanan temel sorun, küreselleşme sürecinin beraberinde getirdiği sıkıntı ve nimetlerin ülkeler arasında adil bir şekilde dağılmaması olarak tanımlanmıştır. Bilindiği gibi bu ülkeler küresel dünyanın ekonomik ve politik gelişmeleri üzerinde büyük etkiye ve güce sahiptirler. Ancak bu sorunlar yalnızca gelişmiş ülkeleri değil gelişme yolundaki ülkeleri ve gelişmemiş ülkeleri de doğrudan etkilemektedir. Bu durumda, söz konusu sorunun üstesinden gelinmesi için çözüm arayışlarının da gelişme yolundaki ülkelerin ve gelişmemiş ülkelerinde gelişmiş ülkelerle daha eşit oldukları platformlarda sürdürülmesi gerekmektedir.

3.2. G-20 Zirveleri

Doğu Asya'da yaşanan finans krizinin ardından artan eleştirilerin üzerine Kanada, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Büyük Britanya ve Amerika Birleşik Devletleri'nden (ABD) oluşan G-7 ülkeleri özellikle küresel finans sistemini ilgilendiren konularda yoğunlaşmak ve işbirliğinde bulunmak amacıyla yeni bir uluslararası grup kurulmasını (G-20) kararlaştırmışlardır. Bunun üzerine 1999 yılında G-20 ülkeler grubu kurulmuştur (Gür, 2015: 9).

G-20 sık sık yaşanan ekonomik krizlerin etkilerinin yoğun olarak hissedildiği bir dönemde küresel ekonominin işleyişi açısından öneme sahip gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomiler arasındaki işbirliğini artırma ihtiyacından ötürü doğmuştur. G-20, ülkeleri ortak bir zeminde buluşturarak, küresel ekonomik konulara ilişkin yapılan tartışmalara, alınan kararlara ve ortak amaçlar için atılan adımlara dahil etmektedir. G-20 zirvelerinde küresel ekonomik istikrarın ve sürdürülebilir büyümenin sağlanması amaçlarına yönelik olarak üye ülkelerin uygulanan politika süreçlerine eşgüdümü, gelecekteki finansal krizlerin önlenmesine yönelik olarak yeni düzenlemelerin teşvik edilmesi ve uluslararası finansal mimarının ele alınması amaçlanmaktadır. Böylece 1994'te yaşanan Meksika krizi, 1997'deki Asya krizi ve 1998'deki Rusya krizinin ardından, uluslararası sistemde önemi ve ağırlığı gitgide artan yükselmekte olan piyasa ekonomilerinin küresel ekonomik yönetiminde daha fazla temsil edilmesi, küresel ekonomik ve mali istikrarın sağlanması ve teşvik edilmesi için gayri resmi bir tartışma ve görüş

alışverişi ortamının sağlanmaya çalışılmıştır. G20 zirveleri krizlerin etkilerini en aza indirecek ve yeni krizleri önleyecek uluslararası çalışmalara öncülük edecek olan en güçlü platform olarak görülmektedir. 2008 yılından itibaren devlet başkanlarının katılımlarıyla zirveler gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, IMF, OECD, Dünya Bankası ve Finansal İstikrar Kurulu da (FSB) G-20 zirvelerinin daimi katılımcıları arasındadır. (Turunç, 2015: 1).

G-20 Tablo 3'te gösterilen, dünyanın en büyük ekonomileri arasında yer alan 19 ülkeden ve Avrupa Birliği Komisyonu'ndan oluşmaktadır. Üye ülkelerin yanı sıra her yıl dönem başkanlığını yürüten ülke tarafından 5-6 ülke daha toplantılara gözlemci olarak davet edilmektedir.

Tablo 3: G-20 Ülkeleri

 Avrupa Birliği	 Güney Afrika
 ABD	 Güney Kore
 Almanya	 Hindistan
 Arjantin	 İtalya
 Avustralya (2014 Dönem Başkanı)	 Japonya
 Birleşik Krallık	 Kanada
 Brezilya	 Meksika
 Çin (2016 Dönem Başkanı)	 Rusya
 Endonezya	 Suudi Arabistan
 Fransa	 Türkiye (2015 Dönem Başkanı)

Kaynak: Turunç, 2015: 1.

Küresel ekonomi ve finansal sistem içerisinde önemli bir paya sahip olan G-20 ülkeleri Tablo 4'te gösterildiği gibi, küresel ekonominin yaklaşık % 90'ını, dünya ticaretinin (AB'nin iç ticareti de dahil) % 80'ini ve dünya nüfusunun ise yaklaşık %70'ni temsil etmektedir.

Tablo 4: G-20 Ülkelerinin Temsil Ettikleri Paylar

Kaynak: Tarm, 2011: 86.

Kriz öncesi yani 2008 yılı öncesinde G-20 zirveleri Bakanlar ve Merkez Bankası yöneticileri düzeyinde gerçekleştirilirken, 2008 yılı ve sonrasında Hükümet Başkanları (Liderler) düzeyinde gerçekleştirilmeye başlanmıştır (Tarm, 2011: 88). G-20 zirvelerinde ele alınan konular ve elde edilen sonuçlara ilişkin olarak genel bir çerçeve aşağıdaki Tablo 5 aracılığıyla çizilmeye çalışılacaktır.

Tablo 5: G-20 Zirveleri

➤ Küresel krizin 2008'in son çeyreğinde etkisini hissettirmeye başlamasıyla birlikte ilk Liderler Zirvesi Kasım 2008'de Washington'da düzenlendi. Söz konusu zirvede; uluslararası finansal sisteme ilişkin düzenlemelerin geliştirilmesi ve bu çerçevede uluslararası işbirliğinin artırılması ve uluslararası kuruluşların reformu konularını kapsayan eylem planı üzerinde mutabakata varıldı.
➤ 2009 Pittsburgh Liderler Zirvesi'nde G-20 üyesi ülkelerin G-20 Karşılıklı Değerlendirme Süreci başlatıldı. G-20 Güçlü, Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme Çerçevesi, bu çalışmanın merkezinde yer aldı. Büyüme çerçevesinin yanı sıra gündemde; küresel finansal sistemin regülasyonunun güçlendirilmesi, uluslararası finansal kuruluşların reformu, enerji güvenliği ve iklim değişikliği, kalkınma hususu ve ticarete korumacılığın önlenmesi konuları yer aldı.
➤ 2010 yılında; güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme çerçevesi, küresel finansal güvenlik ağları, kalkınma, ticaret ve yatırımların desteklenmesi ve ticarete korumacılıkla mücadele, iklim değişikliği, enerji teşviklerinin kaldırılması ve yolsuzlukla mücadele konuları ele alındı.
➤ 2011 yılında; küresel makroekonomik dengesizliklerin azaltılması, finansal düzenlemelerin güçlendirilmesi, uluslararası para sisteminin reformu, emtia fiyatlarındaki dalgalanmalarla mücadele, küresel yönetimin iyileştirilmesi, kalkınma için çalışma.
➤ 2012 Los Cabos zirvesinde, politika yapıcılar ve basın Amerikan ekonomisinden çok AB ekonomisinin geleceği ile ilgili endişe duyuyorlardı. Borç batağındaki Euro Bölgesi üyelerinde uygulanan kemer sıkma politikaları ve Euronun geleceği zirvede en fazla tartışılan konular OLDU.
➤ 2013'te St. Petersburg'da toplanan G20 zirvesi en verimsiz toplantılardan biri olarak kabul edildi. İlk olarak, liderler arasında Suriye'deki iç savaşla ilgili askeri müdahale konusunda yaşanan sürtüşme zirveyi gölgede bıraktı.
➤ 2014'te küresel büyümeyi canlandırmak ve daha fazla iş yaratmak için zirvede Brisbane Eylem Planı ortaya konuldu. Planda daha fazla yol inşasından KOBİ'lerin küresel ekonomiye eklenmesine, kadınların iş piyasasına daha fazla katılımına kadar 800'den fazla reforma yer verildi.
➤ 2015 Türkiye Dönem Başkanlığında G-20 gündeminin üç ana konu başlığı şunlardır: Küresel toparlanmanın güçlendirilmesi ve potansiyelin artırılması (istihdam, yatırım, ticaret), dayanıklılığın artırılması (yolsuzlukla mücadele, uluslararası finansal mimari), sürdürülebilirliğin (kalkınma-enerji) desteklenmesi
➤ 2016 Çin'de yapılan zirvede ele alınan temel konular küresel ekonomik ve mali istikrarın sağlanması, küresel ekonomik sistemin günümüz gerçeklerine göre şekillendirilmesi, yükselen ekonomilerin artan ağırlıklarının sisteme yansıtılması ve kalkınma oldu.

Kaynak: www.g20.org sitesinden derlenerek oluşturulmuştur.

2017 yılı G- 20 Zirvesi ise Almanya'nın Hamburg kentinde yapılmıştır. Zirve 'Terörle Mücadele' temalı toplantı ile başlamıştır. İki saat süren toplantının ardından zirve Almanya'nın 'Birbirine bağlı bir dünyayı şekillendirmek' sloganıyla Küresel Büyüme ve Ticaret, Sürdürülebilir Kalkınma, İklim ve Enerji, Afrika'yla Ortaklık, Göç ve Sağlık, Dijitalleşme, Kadınların Güçlendirilmesi ve İstihdam başlıkları adı altında dört oturumda gerçekleşmiştir.

G-20 zirvelerinin söylemlerinde her ne kadar kriz ve finans dışındaki konular yer alsada da, gerçekte G-20 bütün enerjisini krize ve finansal sektörün sağlığına tekrar kavuşmasına yoğunlaştırmaktadır. Bu durum G-20'nin daha spesifik bir amacının olması ve bu sayede daha etkin bir kurum olabileceği düşüncesini yaratırken, tüm potansiyelini sadece finans ağırlıklı konularda kullanmasını etik bulmayan görüşlerde bulunmaktadır.

4. G-7 ve G-20 Ülkelerinde İyi Yönetişim Nasıl Olmalı ?

Zirvelerin (G-7 ve G-20) sonuç belgeleri incelendiğinde varılan kararların ve yayımlanan raporların içerik ve şekil bakımından diğer uluslararası örgütlerce üretilen karar ve belgelerden çok farklı olmadığı görülmektedir. Zirvelerde liderler birtakım önlemler kararlaştırmışlardır ancak uygulamada hiçbir önlem almamışlardır ya da alınması gereken politika kararları için öneride bulunmuşlardır ancak bunun nasıl başarılacağına ilişkin somut bir teklif ortaya atılmamıştır. Zirvelerin sonuç bildirelerinde yer alan; uluslararası ekonomi ve politik konular ile ilgili öneriler, çağrılar, dile getirilen memnuniyet ve memnuniyetsizlikler ve taahhütler sadece yazılı bir metin olarak kalmamalı ülkeler somut uygulamalara geçmeye yoğunlaşmalıdır. Dolayısıyla üzerinde durulması gereken husus küresel yönetişimin yansımaları olan G-7 ve G-20'nin işleyişi ve geleceğine yönelik olarak mevcut yapının nasıl iyileştirileceği ve 'iyi yönetişim'in nasıl sağlanacağı sorusudur.

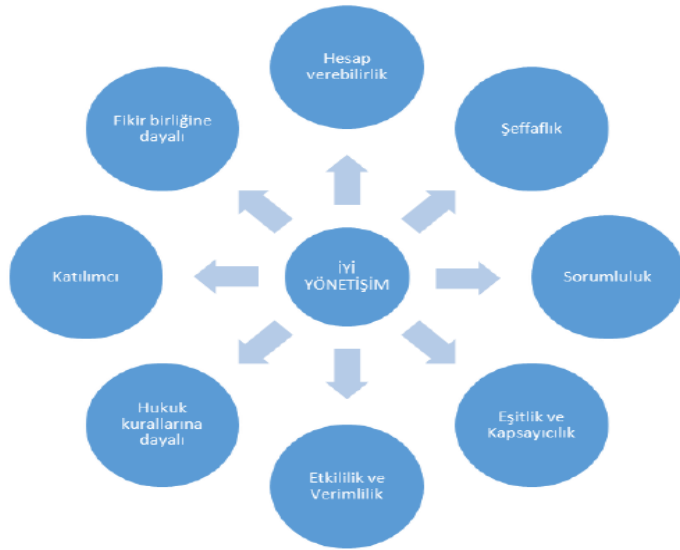
Yönetişim kavramı pek çok kaynakta iyi yönetim kavramı ile birlikte kullanılmakta, kimi zamanda birbirinin yerine kullanılmakta ve iki kavram arasındaki ilişkinin anlaşılması güçleşmektedir. Bu nedenle iki kavram arasında ki ilişkiyi; yönetim kavramının bünyesinde bulundurduğu özelliklerin uygulamaya dökülmesiyle ortaya çıkan durum iyi yönetişimdir şeklinde ifade edebiliriz.

İyi yönetim kavramını en sık kullanan Dünya Bankası yayınladığı raporda şu tanımlamayı yapmaktadır: *'İyi yönetim (good governance), açık ve öngörülebilir bir karar alma sürecinin; profesyonel bir bürokratik yönetimin; eylem ve işlemlerinden sorumlu bir hükümetin; ve kamusal sürece aktif bir şekilde katılımında bulunan sivil toplum ve hukukun üstünlüğünün geçerli olduğu bir düzeni ifade eder.'* (World Bank, 1992).

Dünya Bankası iyi yönetim tanımını yaparken altı temel ilke üzerinde durmaktadır ve bunları bir ülkede katılımçılık ve hesap verilebilirlik, politik istikrar, hükümet düzenlemelerinde kalite, hükümet etkinliği, yolsuzluğun kontrolü ve hukukun üstünlüğü ne kadar yüksekse ülkede o kadar çok iyi yönetişime yaklaşmaktadır şeklinde yorumlamaktadır (World Bank, 1992).

Birleşmiş Milletler Asya ve Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu, iyi yönetişimin sekiz ana ilkesini sıralamıştır. Bunlar: katılımçı, fikir birliğine dayalı, hesap verebilir, şeffaf, duyarlı, etkili ve verimli, eşitlikçi ve hukuk kurallarına dayanır. Bu ilkelerin uygulandığı bir yönetişim anlayışı, yolsuzluğun en aza indirildiği, azınlıkların görüşlerinin dikkate alındığı ve toplumdaki en savunmasız kişilerin bile karar alma sürecine dahil olduğu uzlaşmaya dayalı bir iyi yönetişim modeli sağlar (UNESCAP, 2005: 2).

Tablo 6: İyi Yönetişimin İlkeleri

Kaynak: Maliye Bakanlığı (2003). İyi Yönetişimin Temel Unsurları, Ankara.

Çizilen bu çerçevede iyi yönetim; katılımçılık, sorumluluk, şeffaflık, hesap verebilirlik ve hukukun üstünlüğü gibi ilkeler çerçevesinde toplumsal, siyasi ve ekonomik önceliklerin ülkeler arası sağlanan uzlaşma ile belirlenmesini ve kaynakların dağılımında toplumun tüm kesimlerinin sürece dahil edilmesini içermektedir (Soyupek, 2018: 296).

İyi yönetim ile birlikte dünya ülkelerinin refah seviyesini ve toplumların yaşam kalitesini yükselten, sürdürülebilir başarıyı sağlayan yeni bir yönetim kültürü ortaya çıkmaktadır. Bu yeni kültür ile birlikte tüm dünya bireylerinin davranışları sınırları aşan etkileşim güdüsü içerisinde geliyor. Böylece din, dil, ırk, cinsiyet, statü farklılığı ve coğrafi sınır ayrımı gözetmeksizin bireylerin ve toplumların birbiriyle uyumlu bir şekilde yaşamaya başladığı görülüyor.

Bu denli küreselleşen, yenilik ve modernizmle çevrelenmiş olan dünyada bilgiye erişim hızının öngörülemez boyutlara ulaşması ile tüm dünya ülkelerinde bireyler kendilerini ilgilendirecek

olan kararların alınmasında ve uygulanmasında oluşturulacak politikalarda söz sahibi olmak istiyor. Birden fazla aktörün yönetime söz hakkı ile dahil olmasıyla birlikte toplumlar aracılığıyla devletler de karar alma süreçlerine katılıyor ve kaynakların doğru, etkin, verimli bir biçimde şeffaflıkla dağıtıldığı bir süreç ortaya çıkıyor. Bu durum da iyi yönetişimin ilkeleri olan katılımcı demokrasinin ve fırsat eşitliğinin uygulanması durumunda görülecek olan olumlu getirilerini gözler önüne seriyor. Kamu sektöründen, özel sektöre kadar özellikle toplumsal, siyasi ve ekonomik alanlarda görülen yöneten ve yönetilenler arasındaki hiyerarşiye benzetilen o görünmez duvar yıkılmaya başlıyor (Özülke, 2015: 3).

Sıralanan bütün bu iyi yönetişimin getirileri fırsat eşitliğinin, barış ve refahın hakim olduğu, kaynakların boşa harcanmadığı sürdürülebilir bir dünyaya ulaşma konusunda ki çalışmalara hız kazandırıyor.

Genel çerçeveye bakıldığında görülüyor ki, günümüzün bilgi ve teknoloji çağı her alanda insanın öne çıktığı gelişmelere öncülük ediyor. Bütün organizasyonel yapılar gelişerek, varlıklarını sürdürerek kar sağlama amacındalar ama aslında hepsinin gerçekleştirdiği ortak iş hizmet etmek. Dolayısıyla bütün organizasyonel sistemlerin varlığı insanlar için, bu sistemlerin insanların yönetilmesi üzerine değil, onlarla işbirliği içerisinde ilişkilerin yönetilmesine odaklanması gerekmektedir. Bunu başarabilmek için en etkin yöntem ise iyi yönetişim yani birlikte-katılımcı yönetmektir (Özülke, 2015: 3).

Sonuç olarak küresel yönetişimin yasımaları olan G-7 ve G-20 zirvelerinde iyi yönetişimin sağlanabilmesi ve tüm dünya ülkeleri adına alınan ortak hedeflere ulaşabilmesi için ifade edilen bütün bu durumların mevcut olduğu bir düzen var olmalıdır.

SONUÇ

Bugün, 70'den fazla ülkede, IMF ve Dünya Bankası'nın istikrar ve yapısal uyum programları uygulanmakta ve bu ülkelerde yoksulluk oranı gitgide artmaktadır. Latin Amerika'da yoksulluk içinde yaşayan insan sayısı 1980'de 130 milyonken, 1990'ların başlarında 180 milyona tırmanmıştır. Yoksulluğun artışına paralel olarak gelir dağılımındaki uçurum da gittikçe derinleşmiştir. Kıtadaki en zengin % 20, en yoksul %20'den 20 kat daha fazla kazanmaktadır. Afrika'da kıtasında nüfusun yaklaşık yarısı yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Bütün bu yükselen borçlar, yoksulluk ve gelir adaletsizliği tablosu, uluslararası yönetim zirvelerinde konuşulan yapısal uyum programlarının toplumsal maliyetlerinin ne denli dramatik olduğunu göstermektedir. Her ülkenin ekonomik ve siyasi yapısının birbirinden farklı olmasına rağmen sadece gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin söz sahibi olduğu zirve toplantılarında, alınan kararların her birinin, milyarlarca insanın hayatını ilgilendirdiği unutulmamalıdır.

Zirvelerde bir araya gelen ülkeler hegemonik güçlerin etkisinden sıyrılarak, toplumun çıkarlarından önce kendi çıkarını düşünmek yerine 'Evdeki Hesap Çarşıya Uymaz' mantığıyla bireysel değil de ortaklaşa katılım şeklinde hareket etmeli ve iyi yönetişim için gerekeni sağlamalıdır. İyi yönetişim, yurttaşın mümkün olan her alanda ve biçimde yönetsel ve siyasal karar alma süreçlerine katılımını ifade etmekte ve böylece devletin meşruiyetinin ve şeklen demokratik niteliğinin ötesinde bir anlayışı öngörmektedir.

Liderler birtakım önlemler kararlaştırmışlardır ancak hiçbir önlem almamışlardır ya da bütün politika tedbirlerini almaları gerektiğini kaydetmişlerdir ancak bunun nasıl başarılacağına ilişkin somut bir teklif ortaya çıkarılmamıştır. Örneğin Pittsburgh G-20 liderleri zirve bildirgesinde AB üyesi ülkelerin, ekonomik istikrarı sağlamak ve finans sisteminin işlevselliğini geliştirmek için gerekli bütün politika tedbirlerini almaları gerektiğini kaydettiler. Ancak bunun nasıl başarılacağına ilişkin somut bir teklif sunamadılar. St. Petersburg zirvesinde de böyle oldu, ama sekiz lider arasındaki buluşmada dünya ekonomisinin gidişatı da derinlemesine ele alındı. Zirvelerin sonuç bildirgelerinde yer alan; uluslararası ekonomi ve politik konular ile ilgili öneriler, çağrılar, dile getirilen memnuniyet ve memnuniyetsizlikler ve taahhütler sadece yazılı bir metin olarak kalmamalı somut uygulamalara geçilmeye yoğunlaştırılmalıdır.

Konfüçyüs, adil bir yönetici olan babasını devirip, yerine geçen Wei valisinin 'bir yalan içinde yaşadığını, gücü ele geçirdiğini, ama ona sahip olamadığını' gördükten sonra 'Seçkiler' adlı kitabının en önemli teması olan 'gerçekle yüzleşmek' üzerine bazı tespitler yapar ve 'isimleri düzeltmek gerekir' der. İsimler düzeltildiğinde valinin babası 'gerçek güç', oğlu ise 'onun soluk yansıması' olacaktır. Böylece Wei şehrindeki doğrular ortaya konacak ve gerçekle yüzleşilecektir. Konfüçyüs'e göre şehrin tek ihtiyacı 'isimleri düzeltmek'ti, hayatta da buradan başlamak gerekiyor.

Bilindiği gibi zirvelerde yer alan ülkeler küresel dünyanın politik ve ekonomik gelişmeleri üzerinde büyük etkiye ve güce sahip ülkelerdir. Bu ülkeler toplandığında gelişmiş demek yerine güçlü ülkeler demek ve güçlülerin değil haklıların dünyasının düşünülmesi zamanı... 'Dünya cennet değil ve asla olmayacak' diyen bir başka bilgenin umut kıran sözleri de kulağımızda yankılanırken.

KAYNAKÇA

- Batal, Salih (2010). 'Yeni Kamu Yönetiminde Yönetişim Kavramı ve Türkiye'de Yerel Yönetimler Alanındaki Uygulama Örnekleri', *Mevzuat Dergisi*. Sayı:13(145). s.1-13.
- Bayramoğlu, Sonay (2002). 'Küreselleşmenin Yeni Siyasal İktidar Modeli: Yönetişim', *Praksis* 7. s.85-116.
- Bozkurt, Ömer, Turgay, Ergun ve Seriyeye, Sezen (1998). *Kamu Yönetimi Sözlüğü*, TODAİE Yayınları.
- Çukurçayır, M. Akif ve Sıpahtı, Esra B. (2003). 'Yönetişim Yaklaşımı Ve Kamu Yönetiminde Kalite', *Sayıştay Dergisi*. Sayı:50-51. s.35-66.
- Demirci, M. (2013). Yönetişim, Otorite ve Meşruiyet, Yönetişim ve Yönetim Ekseninde Kamu Yönetimi, Edit: Fatma Neval Genç. Ekin Yayınevi.
- Eryılmaz, B. (2012). *Kamu Yönetimi: Düşünceler Yapılar Fonksiyonlar Politikalar*, 5.Baskı, Umuttepe Yayınları.
- Fidan, Yahya (2011). 'Yönetimden Yönetişime: Kavramsal Bir Bakış', *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı 1. s. 7.
- Gaudin, J.P. (1998). 'Modern Governance, Yesterday and Today: Some Clarifications to be Gained From French Government Policies', *International Social Science Journal*. Sayı: 155.
- Göymen, Korel (2000). 'Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Yönetişim: Gereksinimler, Önermeler, Yönelimler', *Amme İdaresi Dergisi*. Sayı:9(2). s.3-13.
- Gür, Nurullah (2015). 'G20 Ve Küresel Finans Yönetişimi', *Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı*. Sayı:129. s.1-28.
- Güzelsarı, Selime (2003). 'Neo-Liberal Politikalar ve Yönetişim Modeli', *Amme İdaresi Dergisi*. Sayı:3 (2). s.18.
- HABİTAT II (2000). *İstanbul 5 Ülke Raporu, Yönetişim Alt Bölümü*, İstanbul.
- Jessop Bob (1998). 'The Rise of Governance And The Risks of Failure: The Case of Economic Development', *International Social Science Journal*. Sayı:155. s.29-45.
- Karaman, Zerrin Toprak (2000). 'Yönetim Stratejilerindeki Gelişmeler', *Türk İdare Dergisi*. Sayı:72(426). s.5-44.
- Kaufmann, Daniel (2003). 'Rethinking Governance Empirical Lessons Challenge Orthodoxy', *Discussion Paper*. The World Bank.
- Kaufmann, Daniel, Aart Kraay and Pablo Zoido-Lobaton., (1999). 'Governance Matters', *The World Bank: Policy Research Working Paper*, 2196, s.64.

- Kazancıgil, Ali (1998). 'Governance and Science: Marketlike Modes of Managing Society and Producing Knowledge', *International Social Science Journal*. Sayı:50(155). s.69-79.
- Kjaer, Anne Mette (2004). *Governance (Key Concepts)*, Polity Press: Cambridge.
- Koçel, Tamer (2010). *İşletme Yöneticiliği*, Beta Yayınları.
- Kooiman, Jan. (1993). *Modern Governance: New Government Society Interactions*, Sage Pub., London.
- Krahmann, Elke (2003). 'National, Regional, and Global Governance: One Phenomenon or Many?', *Global Governance*. Sayı:9(3). s.323-346.
- Löffler, E. (2003). *Governance and Government Networking With External Stakeholders*. Tony Bovaird and Elke Löffler (Ed.) *Public Management and Governance*. London: Routledge.
- Maliye Bakanlığı (2003). *İyi Yönetişimin Temel Unsurları*, Ankara.
- Metin, Hasan (2011). 'Empatik İletişim ve Yönetişim', *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*. Sayı:32. s.177-203.
- Orhan, Ufuk (2015). 'Yönetişimin Hatalı Karar Vermeye Etkisi: Çimento Sektöründe Bir Araştırma', *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*. Sayı:7(1). s. 81-93.
- Özer, M. Akif (2008). 'Yönetişim Üzerine Notlar', *Sayıştay Dergisi*, Sayı:63. s.59-89.
- Özülke, Füsun (2015). 'Yönetim'den 'Yönetişim'e Kavramsal Bir Değişim Yolculuğu', *Erişim Tarihi (21.09.2018)*.
- Palabıyık, H. (2003). *Yönetimden Yönetişime: Yönetişim, Kentsel Yönetişim ve Uygulamaları İle Yönetişimde Ölçülebilirlik Üzerine Açıklamalar, Yerel ve Kentsel Politikalar*, Çizgi Kitabevi. s.227.
- Rhodes, R.A.W. (1996). 'The New Governance: Governing without Government', *Political Studies*. XLIV, 652-667.
- Sobacı, Mehmet Zahid (2007). 'Yönetişim Kavramı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği', *Yönetim Bilimleri Dergisi*. Sayı (5: 1) s.219-235.
- Soyupek, Yusuf (2018). *Eğitim, Sağlık, Ekonomi ve Bireysel Özgürlüklerin Yönetişime Etkisi* Manisa Celal Bayar Üniversitesi İİBF Yönetim ve Ekonomi. Sayı: 1(25). s.291-308.
- Stoker, Garry (1998). 'Governance As Theory: Five Positions', *International Social Science Journal*. Sayı:50(1). s.17-29.
- Şaylan, Gencay (2000). 'Kamu Yönetimi Disiplininde Bunalım Ve Yeni Açılımlar Üzerine Düşünceler', *Amme İdaresi Dergisi*. Sayı: 33(2). s.1-21.
- Talu, Özgün (2005). 'G-8 Zirveleri', *Dışişleri Bakanlığı Yayınları: Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*. Sayı:18.
- Tarım, Şule (2011). 'G 20'nin Kuruluşundan Günümüze Gelişimi', *TOBB Dış Ekonomik İlişkiler Daire Başkanlığı Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü*. s.84-89.
- TODAİE (1998). *Kamu Yönetimi Sözlüğü*, TODAİE Yayınları.
- Toksöz, F. (2008). *İyi Yönetişim El Kitabı*, TESEV Yayınları.
- Turunç, Sencer (2015). 'G-20 Gündeminde Yer Alan Kalkınma Konuları', *Maliye Bakanlığı*. s.1-6.
- UNESCAP (2005). *What is Good Governance?*, Bangkok: United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP), ErişimTarihi (18.09.2018).
- World Bank (1989). *Sub-saharan Africa: from Crisis to Sustainable Development*, *Washington D.C.: World Bank*.
- World Bank (1992). *Governance and Development*, *Washington D.C.: World Bank*.

World Bank (1992). *Governance and Development*. Washington, D.C.: International Bank for Reconstruction and Development.

World Bank (1994). *Governance: The World's Bank's Experience*, Washington: World Bank.

World Bank (1997). *World Development Report 1997: The State in a Changing World*, New York: Oxford University Press.

Yüksel, Mehmet (2000). 'Yönetişim Kavramı Üzerine', *Ankara Barosu Dergisi*. Sayı:3. s.145-160.

Zabcı Çulha, Filiz (2002). 'Dünya Bankası'nın Küresel Pazar İçin Yeni Stratejisi: Yönetişim' *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*. Sayı: 57-3. s.150-179.

www.g20.org

www.gov.uk/g8

g7.gc.ca/g7-summit